

La nova OCB, en marxa

Sota la direcció de Jaume Mateu i Tomeu Martí, l'Obra Cultural Balear afronta el futur: el seu i el del país.

■ Obra Cultural Balear (OCB) celebrà el 29 de novembre del 2005 les eleccions per elegir la nova junta directiva. La situació de l'entitat era difícil. Antoni Mir abandonà la presidència el gener del 2004, després d'una dècada d'exercici, per anar-se'n a residir a Barcelona, ja que

Ca'n Alcover, la casa del poeta Joan Alcover que ell mateix donà a l'OCB, serà la seva futura seu social per fer-hi actes públics, concerts, exposicions... La casa té més de 500 m² repartits en quatre plantes i pati exterior. Tot i que les obres estan acabades, l'entitat encara no té decidit quan farà efectiva la inauguració.

havia acceptat un càrrec en el Govern de la Generalitat de Catalunya. A partir d'aquell moment l'OCB entrà en una fase de profunda inestabilitat. El nou president, elegit el març del 2004, Sebastià Frau, dimitia al cap de deu mesos de prendre possessió i s'incrementava encara més la inestabilitat provocada pel xoc de dues concepcions sobre quina mena d'organització havia de ser l'OCB i, en conseqüència, quin tipus de gestió calia que adoptés: o bé basada més en el professionalisme o bé en els voluntaris. En aquest context, un dels activistes més coneguts de l'entitat, Tomeu Martí, es posà a organitzar amb altres persones una candidatura per a les eleccions futures que no havien estat encara convocades. En els primers dies de novembre del 2005 es convocaren i Martí presentà el sector que entenia l'OCB com una ONG combativa, de molts voluntaris i amb una direcció de pocs membres professionals. Al final no es presentà cap altra alternativa a les eleccions. La nova junta, amb el president Jaume Mateu i el vicepresident i coordinador Tomeu Martí al capdavant, era elegida el 29 de novembre en unes eleccions amb una participació insòlitàment alta.

El nou model. Els dos màxims dirigents de l'OCB explicaren la setmana passada a aquest setmanari la gènesi de la seva candidatura. Tomeu Martí raona la necessitat del canvi: "Després de la victòria per majoria absoluta del PP el 2003, el soci quedà descol·locat, sense capacitat de resposta davant del nou panorama, el pitjor en molts anys. Jaume Matas havia guanyat amb un programa regressiu en matèria de normalització cultural. L'Obra, sense un projecte clar, perdé cohesió interna. La nostra candidatura treballava per recuperar la cohesió interna, perquè l'Obra assumís la realitat social i política balear —si fa no fa la meitat dels votants no s'interessen per res més que pel seu àmbit personal, aïllat de la resta— i que recuperés un discurs de reanimació tant interna com externa." "També preteníem —afegeix Jaume Mateu—, i hem aconseguit, que el soci senti el legítim orgull del prestigi de l'entitat, adquirit al llarg de dècades de feina fins a ser el que és i que no podia quedar en l'oblit per una depressió momentània, tot i

que el cop de les eleccions del 2003 fou considerable.”

La reorganització de l'OCB va començar immediatament a partir de sis eixos, dos dels quals eren referits a la gestió interna, i quatre, adreçats a assolir diversos objectius de portes enfora. El primer eix implica el canvi del model de gestió: l'entitat s'estructura en un seguit d'àrees sectorials que agrupen unes dotze persones com a professionals, a més de voluntaris que col·laboren diàriament en les tasques internes. “Funcionem com una ONG, que és el que som”, resumeix Martí. Però, a més, estan iniciant el reforçament de la xarxa associativa i cívica. Han anunciat una intensa campanya per atreure nous socis. Els dirigents són optimistes pel que fa a aquest tema perquè només amb la presentació pública de la campanya ja s'han donat d'alta un centenar de persones. L'objectiu és ara anar a cercar la gent que sense ser sòcia participa en actes i mobilitzacions que organitza l'OCB perquè s'hi associï. A més, volen organitzar el que anomenen la “xarxa cívica”: entre 10.000 i 15.000 persones a Mallorca que mantinguin una estreta relació amb l'entitat perquè es puguin mobilitzar quan calgui. Finalment, volen obrir delegacions en tots els pobles mallorquins on enca-

ra no n'hi ha. En altres pobles, quan ja hi hagi organitzacions locals de la mateixa naturalesa, hi establiran acords formals de col·laboració al mateix estil dels pactes que federaran l'OCB amb les associacions germanes de Menorca i Eivissa, mentre que Formentera ja ha obert delegació pròpia.

Els altres quatre eixos d'actuació de l'entitat persegueixen objectius socials. El tercer és la decisió de mantenir un nivell molt alt de reivindicació lingüística sense defallir, sempre fent pública la posició de l'OCB en tots els casos en què la normalització lingüística i cultural es pugui veure en perill en qualsevol racó de Balears. El quart, participar activament en el debat sobre l'autogovern en general i sobre la reforma de l'Estatut en particular, tal com ja està fent. El cinquè, posar en marxa el “diàleg intercultural”, perquè, com diu Martí, “Mallorca ja no és la societat que era fa cinc o deu anys, a causa de la immigració, que ha creat una nova realitat social que cal acceptar per intervenir-hi”. I el sisè i últim, volen convertir l'OCB en el referent orgànic “per a tots als creadors de cultura compromesos amb el país”, explica Mateu. “Això significa que la seu, en especial quan obri el futur centre cultural de ca n'Alcover, ha de ser un lloc de trobada

i alhora impulsor d'activitats culturals de tota mena; per exemple: ja tenim en marxa una comissió de cultura popular, i el mateix farem amb literatura, música, arts plàstiques...”

Llengua, cultura i país. Tant Jaume Mateu com Tomeu Martí afirmen que la reorganització de l'OCB s'ha fet tant en clau interna com per donar resposta a una situació molt greu per a la supervivència del país, la llengua i la cultura pròpies. “El PP, amb majoria absoluta durant aquesta legislatura, ha fet quelcom d'insòlit en tota la democràcia: és la primera vegada d'ençà la mort de Franco que el català no avança legalment a Balears. Existeix una clara intenció d'eliminar el català, com també a València fa el PP”, diu Martí. Mateu conclou: “Si tornés a guanyar per majoria absoluta l'any vinent, poca cosa en quedaria.”

Els dos dirigents de l'OCB expliquen que els conservadors adopten una posició dual envers el català. D'una banda, per a Eivissa i als municipis de la badia de Palma, que són els més poblats de Mallorca, l'aposta és simple: consolidar l'hegemonia del castellà. L'exemple paradigmàtic és l'Ajuntament de la capital, amb majoria absoluta del PP, que ha convertit en bilingües els pre-

Jaume Mateu (esquerra), president, i Tomeu Martí, vicepresident i coordinador de l'Obra Cultural Balear.

mis Ciutat de Palma de literatura. És a dir, allà on el català havia avançat, el fan retrocedir. Martí dóna un altre exemple: a l'Ajuntament de Calvià el PP aconseguí majoria absoluta el 2003 i el pressupost de normalització ha baixat de 30.000 euros anuals a 5.000. Per altra banda, a Menorca i a l'interior de Mallorca, on el català és socialment més present, el discurs conservador és una mena de deixar fer, no fer res en contra del català perquè molts militants seus no ho entendrien, però tampoc no fan res a favor. El resultat, sentència Mateu, "és que el català retrocedeix globalment a les Balears i a cada illa en concret".

Per tot això l'OCB està disposada a arriscar molt amb vista a les eleccions autonòmiques del 2007. Martí és clar en aquest tema: "Nosaltres no analit-

zem la cita electoral en clau esquerradreta, ho fem en clau transversal: apel·lem a tots els partits que senten la identitat de llengua, cultura i país perquè afrontin la cita electoral pensant més en el país que no en qüestions internes; nosaltres arriscarem al màxim, tot el que puguem, però són els partits els que al capdavant tindran la major part de responsabilitat." Mateu resumeix la situació en poques paraules: "L'Obra farà el que faci falta, dins de les possibilitats que tenim, per aconseguir que l'any vinent es capgiri la tendència que el govern Matas inicià el 2003, perquè, del contrari, la regressió per a la cultura i la llengua del país serà infinitament superior a la que patim ara".

Miquel Payeras

Antoni Febrer i Cardona

Poesies I
Gloses i cobles

biblioteca
Marian Aguiló

L'acostament del gramàtic, lexicògraf, traductor i poeta menorquí Antoni Febrer i Cardona (Maó, 1761-1841) a la poesia popular i tradicional, reflectit en el volum de *Poesies I: Gloses i cobles*, que acaben d'editar, conjuntament, l'Institut Menorquí d'Estudis i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, representa, per a la presidenta del consell científic de l'IME, Josefina Salord, el triomf d'un projecte, el febrerià, de normalitat cultural. L'obra s'insereix dins la tradició literària menorquina, el primer glossador reconegut de la qual és el mestre del segle XVIII Josep Vivó, i el primer recopilador de goigs, el clergue Josep Sancho, dins una memòria manuscrita sobre la seva parròquia.

El volum ha estat presentat recentment a l'Institut d'Estudis Catalans i forma part de la publicació de l'obra completa de l'autor. Per a la filòloga Josefina Salord, aquest acostament ha de ser avaluat, necessàriament, en el context d'una societat, la menorquina, que ha gaudit, des de la creació de la tragèdia *Lucrecia*, de Joan Ramis, el 1769, d'una cultura completa per a tots els estrats socials, dels burgesos i nobles als populars, sense solució de continuïtat. Des d'aquesta perspectiva, el diàleg que Antoni Febrer i Cardona estableix amb la poesia popular i tradicional defuig tot reducte tancat, "per situar-se al mateix nivell que el que podia mantenir amb els clàssics llatins i amb els autors francesos".